

קובץ
הערות וביאורים

בלקו"ש, בנגלה ובחסידות

ויקרא
גליון כד (קכז)

יוצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד הינוך אחלי תורה

417 טראַי עוועניו • ברוקלין, ניו יארק

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושתיים לבריאה
שנת השמונים לכ"ק אדמו"ר שליט"א

תוכן הענינים

לקוטי שיחות

- ג שמחת בית השואבה
- ד בניין בהמ"ק ביו"ס
- ד עשיית הקדש ביו"ס
- ה שנות במקדש בדבר תמיד

חסידות

- ה איסור חמץ וחיוב אכילת מצה

שיחות

- ו דיוצאים מ"ע דכתיב ח"ת ע"י ס"ת של ציבור

שונות

- ח בספר המפתחות לספרי ומאמרי כ"ק אדמו"ר הצ"צ
- ט הערות בלוח היום יום
- י הלוקח הש"ס (שייך לסדור נגלה)

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

א. בלקו"ש פ' ויק"פ מביא דברי הרמב"ם, דבשבת היו בודקין בנרות הדלוקין מע"ש, והקשה בכס"מ דהרי אין שבות במקדש? ומחרץ דאפשר בהיתר, ומקשה מכ"מ שמצינו דגם בדאפשר בהיתר אמרינן דאין שבות במקדש, ובתחילה מחרץ דכאן שאני שהו"ע קבוע, ובכה"ג ל"א אין שבות במקדש בשאפשר בהיתר, אבל מקשה ע"ז דהרי גם ער"פ שחל להיות בשבת הו"ע קבוע ומ"מ אמרינן אין שבות במקדש אף שאפשר באופ"א, וממשיך לחרץ בב' אופנים: א) דכיון דענין בדיקה הוא מצד בבד המקדש, והו"ע החביבות, בזה ל"א אין שבות במקדש, ע"ד שהי' בנס חנוכה, להודיע חבתו של ישראל, (ב) ע"ד דמצינו בדאורייתא דאף דעבודה דוחה שבת, מ"מ בנין ביהמ"ק אינו דוחה שבת, דיש נפק"מ אם הכל כבר קודש, אז דוחה שבת, אבל בנוגע לבנות ביהמ"ק, היינו לפעול ענין הקדושה בזה אינו דוחה השבת, ועד"ז בדרבנן דכעין דאורייתא תיקון דדוקא בעבודה אמרינן דאין שבות במקדש, אבל בנוגע בדיקה שהוא כמו בנין ביהמ"ק, בזה ל"א אין שבות במקדש, עיי"ש בארוכה.

ויש להעיר, דעפ"י תירוץ הא' דבענין הבא מחמת חביבות ל"א אין שבות במקדש, יומחק מה שפסק הרמב"ם בהל' לולב (פ"ח הל' יג) לגבי שמחת בית השואבה וז"ל: והיאך היתה שמחה זו החליל מכה ומנגנין בכנור ובנבלים ובמצלתים וכאו"א בכלי שיר שהוא יודע לנגן בו... ושמחה זו אינה דוחה לא את השבת ולא את יו"ט, עכ"ל. ועיי"ש בלח"מ שהביא מה שפסק הרמב"ם בהל' כלי המקדש (פ"ג ה"ו) דבשנים עשר יום בשנה החליל מכה לפני המזבח... וחליל זה דוחה שבת מפני שהוא חליל של קרבן, וחליל של קרבן עבודה היא ודוחה את השבת ע"כ, אף דפסק דעיקר שירה בפה מ"מ דוחה את השבת, וכאן אינו דוחה עיי"ש, ועיי"ג כ' בתוס' סוכה נ, א, בד"ה שאינו דוחה שהקשו וז"ל: אע"ג דחליל אינו אסור אלא משום שמא יתקן כלי שיר, כמו אין מספקין ואין מספחין דפ' משילין, וקיימ"ל דאין שבות במקדש, בית השואבה שאני כדאמרינן בגמ' דאינה אלא משום שמחה יתירה, עכ"ל, והקשה בס' חבלים בנעמיים ח"א סי' נ' (אות ו') דכ"ז יתכן לחרץ דאם שבות הו"ע של דחי', אבל לפי מ"ש הרמב"ם (הל' קרבן פסח פ"א הל' ט"ז) ד"איסור שבות במקדש היתר הוא"א"כ גם משום שמחה יתירה צריך לומר דאין שבות במקדש? עיי"ש.

אבל עפ"י הנ"ל ניחא מאד, ודוקא בהל' כלי המקדש פסק דדוחה השבת אף דעיקר שירה בפה מ"מ הרי זה ענין של עבודה כלשון הרמב"ם הנ"ל, משא"כ בשמחת בית השואבה דמבואר בלקו"ש ח"ז פ' אמור (ד) בארוכה דכל ענינה באה מחמת חביבות המצוה, במה שהדגישה התורה ענין השמחה במיוחד בחגה"ס, עיי"ש בארוכה דלכך כתב הרמב"ם "היתה במקדש יום שמחה יתירה" דהדגשת ענין השמחה בחגה"ס פעלה חביבות במצוה זו, ולכך שייך ג"כ לומר חילוקי מדריגות בזה, עיי"ש,

וא"כ כיון דכל ענין זה בא מחמת תביבות במצוה, ל"א בזה אין שבות במקדש, ואין החליל כו' דוחה שבת ויו"ט.

(ב) ועי' ג"כ בשו"ח באר יצחק או"ח סי' י"ג שהקשה אהך דשבועות טו, ב, דקאמר דאי אפשר לקדש את ביהמ"ק בשתי הלחם בעצרת, היכי ניעבד נייבני' מאתמול ונקדשי' ביו"ט, בעינן קידוש בשעת הבנין, נבני' ביו"ט ונקדשי' ביו"ט, אין בנין ביהמ"ק דוחה יו"ט, יעו"ש, והקשה לפי מה שכתבו התוס' בשבת (צה, א) בד"ה הרודה, דאין איסור בנין ביו"ט מדאורייתא, כיון דמגבן הוה תולדת בונה, ואמרינן מתוך שהותר לצורך הוא מותר ג"כ שלא לצורך, ואסור רק מדרבנן, א"כ למה אסור לבנות ביהמ"ק ביו"ט נימא אין שבות במקדש? וכיו"ב הקשה ג"כ בסי' י"ד שם דכיון דקיימ"ל דשנים שעשו פטורין, ואין בזה איסור דאורייתא, א"כ אמאי לא קדשו את העזרה בעצרת והי' להם להשתדל בזה, באופן שיבנו שנים ביחד בעת גמר בנין ביהמ"ק ואף דאסור עכ"פ מדרבנן הרי אין שבות במקדש, יעו"ש.

ולפי תירוץ הב' בהשיחה ניהא מאד, דהא דאין שבות במקדש, זהו דוקא לאחר שיש כבר ביהמ"ק, אבל בנוגע בנין ביהמ"ק, הנה כנ"ל דכעין דאורייתא תיקון, ובמילא פשוט דבזה לא אמרינן דאין שבות במקדש.

(ג) בגמ' פסחים טו, ב, אמרו עליו על הלל מימיו לא מעל אדם בעולתו אלא מביאה חוליין לעזרה ומקדישה וסומך ידו עלי' ושוחטה, פסח בשבת היכי מצי מקדיש לי' והתנן אין מקדישין כו' כל אלו ביו"ט אמרו ק"ו בשבת, הני מילי בחובות שאין קבוע להן זמן, אבל בחובות שקבוע להן זמן מקדישין. והקשה במצפה איתן שם דמה פריך היכי מקדיש לי' הא כיון דהקדישו בעזרה נימא דאין שבות במקדש? והכי אמר בירושלמי פ' האשה דמה"ט מותר להקדיש בעזרה, וכך הקשה בקרבן העדה. ומתוך דתלמודא דידן ס"ל דמשום שבות במקדש לא התירו להקדיש דזה אפשר מע"ש, וכמ"ש הכס"מ בסוף הל' בית הבחירה דכשאפשר בהיחר ל"א אין שבות במקדש יעו"ש, ועי' ג"כ ברמב"ם הל' קרבן פסח פ"א הל' י"ט דהתירו להקדיש פסחו בשבת הואיל וקבוע לו זמן.

ולכאור' אי לא נימא כהכס"מ, וכהקושיות הנ"ל דגם בשאפשר בהיחר אמרינן אין שבות במקדש, עדיין יוקשה קושיית המצפה איתן הנ"ל דבעזרה גם כשאין קבוע להם זמן נימא דיכול להקדיש, דאין שבות במקדש? ועי' ג"כ בס' שם משמעון (סי' י' אות ד') מה שהקשה על תירוץ המצפה איתן דשם אם מקדישו מקודם אם תוחב לו הסכין בצמרו קא עביד עבודה בקדשים, כמבואר בגמ' שם ואין זה אפשר בהיחר עיי"ש.

אבל לפי הנ"ל בהשיחה באופן הב' מובן דלא קשה כלל, דהרי נתבאר דאין שבות במקדש הוא כשכבר ישנה ענין הקדושה, אבל בענין לפעול ולעשות ענין הקדושה, בזה ל"א אין שבות במקדש, וא"כ מובן דענין ההקדש, שענינו הוא לפעול ענין

הקדושה בזה ל"א אין שבות במקדש, ועי' ג"כ בס' חוקת הפסח הל' ק"פ שם שהאריך בענין זה למה אסור להקדיש בשבת בביהמ"ק.
 (ד) במה שרצה לחרץ דשאני בדיקה במקדש שהו"ע קבוע, והוקשה ע"ז דהרי גם ע"פ שחל בשבת הו"ע קבוע, ואינו דומה ליוהכ"פ בזקן או חולה כו' כנ"ל.

אינו מובן לי למה אי אפשר לחרץ זה, אלא בהדגשה אחרת, (לא משום ענין הקביעות, דעפי"ז קשה דגם ער"פ שחל בשבת קבוע הוא, אלא) דמתי אומרים דאין שבות במקדש גם כשאפשר בהיתר, דוקא בענין שאינו תמיד, כגון בהך דיוהכ"פ, שהוא פ"א בשנה, או ע"פ שחל להיות בשבת שהוא רק מזמן לזמן, משא"כ בבדיקה ביהמ"ק שהו"ע תמיד בכל שבת ושבת לא רצו להתיר שבות כשאפשר בהיתר, ולא הבנתי למה אין מסתבר לחרץ כן? (ועי' בחבליים בנעימים הנ"ל שתירץ כן).

וראה בהערות וביאורים גליון מ"ד סי' ז' מש"כ דלפי הירוץ זה, אפשר לחרץ בפשטות קושיית האחרונים (נחלת יוסף אות א' סי' ס"א, ובס' חוקת הפסח ועוד) על מה שפסק הרמב"ם בפ"ה הל' תמידין ומוספין הל' י"א וז"ל: לא סדור הקנים ולא נטילתן דוחה את השבת, אלא מערב שבת נכנס ושומטן וכו' זכ"ל. והקשו ע"ז מהך דשבת קכד, א, דשם מדמה קנים ומקלות תרומיהו אפשר בהיתר, גבי לחם אמרינן דאי עפוי בהאי פורתא לא מיעפש, ומקלות אפשר כו"א, וא"כ קשה על הרמב"ם דכיון דבהך דמקלות פסק כרבנן דמותר אף דאפשר בהיתר, א"כ למה פסק גבי לחם הפנים, דכיון דאפשר בהיתר ל"א אין שבות במקדש?

אמנם אם נחלק בין ענין תמידי לענין שאינו תמידי, מובן שפיר, דרוקא ע"פ שחל להיות בשבת שאינו תמידי אלא מזמן לזמן שם אמרינן דאף דאפשר בהיתר מ"מ אין שבות במקדש, משא"כ בלחם הפנים שהוא קבוע בכל שבת ושבת, שם כיון דאפשר בהיתר ל"א אין שבות במקדש.

בכללות הקושיות על הכס"מ, יעויין במצפה איתן בהשמטות למס' ביצה (נדפסו לאחר מסכת חגיגה) דף כ, א, שכתב דכוונת הכס"מ הוא דוקא במכשירי מצוה דבזה בדאפשר בהיתר ל"א אין שבות במקדש, אבל במצוה עצמה, גם בדאפשר בהיתר אמרינן דאין שבות במקדש, עיי"ש.

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי

- ר"מ בישיבה -

ח ס י ד ו ת

ב. בשער האמונה פ"ח מקשה שהיות ועיקר טעם איסור חמץ וחיוב אכילת מצה הוא מפני שמצה הוא ענין ביטול וחמץ הוא ישות וא"כ הי' צריך לצוות על העיקר שבל יראה ישות וגסות, ובפועל הציווי הוא רק על גשמיות החמץ ומצה.

ומחרץ ע"ז בפ"ט ופ"י כי כל העניינים הם התלבשות זה בתוך זה וכמו בנפש כשעושה איזה דבר במעשה הרי יש בזה התלבשות המדות, ובזה יש התלבשות השכל עד התלבשות הרצון והנפש עצמו. הרי עיקר ההתלבשות מה שנתלבשו זה בזה הוא מפני המעשה, סוף מעשה עלה במחשבה תחלה, וכמו שאומר שם בפ"ט "ואנו רואין כן בחוש שכאשר ילך אדם ברגליו זהו בא מעצם נפשו שעושה רצון להילוך ואין הרצון רק כמו אמצע" ועד"ז הוא למעלה שכל העניינים הם בהתלבשות זה בזה, וא"כ במצוה בגשמיות הרי יש ההתלבשות מכל העניינים אבל העיקר הוא המעשה בפועל שזה עלה בעצמותו קודם. וכמו שאומר שם בפ"י "דבאמת הרי מצד עצמו לאן מכל מדות כלל כו"ל דלמדת"ב כלל רק להיות סוף מעשה בגשמיות הבריאה יש מאין א"כ קדם הסוף מעשה במהו"ע" אבל לכאורה אינו מובן דהלא כל הביאור בהקושיא הי' כי כאן במצות חו"מ ידוע הטעם שהכוונה היא מצד השפלות וביטול וכמו שמבאר שם שע"ז נעשה כלי לגלוי העצמות שהי' אז. וכן אומר שם הטעם שמאחר שאז הי' התחלת הליכתם בקודש ע"כ הי' עבודתם בענין השפלות כמו עני בלחמו. וכמו שאומר שם בפ"ח"ו וזו הי' עיקר ענין יציאת מצרים שיצאו רק באמונה פשוטה רק מצד עוצם השפלות ... ועל כן נצטוו לאכול מצה שנקרא לחם עני כעני ואביון שיחי' בלחמו בשפלות גדולה" וע"ז מקשה מאחר שזוהי עיקר הכוונה ע"כ הי' צריך להיות עיקר הציווי ברוחניות העניינים, וא"כ מה מועיל ע"ז הביאור שאנו רואים שכאשר עושה דבה בגשמיות הרי אף שיש בזה ההתלבשות מהכחות הרוחניים אעפ"כ הרי סוף מעשה עלה במחשבה תחלה מאחר שזוהי תכלית הכוונה וכן למעלה בבריאה יש מאין שיש בזה ההתלבשות מהעניינים העליונים אעפ"כ עיקר הכוונה היא הגשמיות וכל העניינים הרוחניים באים בשביל זה. אבל כאן הרי רואים שעיקר הכוונה הטעם הרוחני וכנ"ל וא"כ איך מתורצת הקושיא הנ"ל.

הרב פנחס קארץ
- משפיע בישיבה -

ש י ח ו ת

ג. בנוגע לתירוץ דנתבאר בהתוועדות די"ט כסלו ש.ז.
דיוצאים מ"ע דכתיבת ס"ת ע"י ס"ת של ציבור צלה"ב:

(1) דהנה במס' ב"ב דף מג, א - תניא בני עיר שנגנב ס"ת שלהן אין דנין בדייני אותה העיר ואין מביאים ראי' מאנשי אותה העיר ואם איחא ליסלקו בי תרי מינייהו (ומפרש רשב"ם - יכתבו דין ודברים אין לי על ס"ת זה ויקנו מידם) ולידייניהו שאני ס"ת דלשמיעה קאי (ומפרש רשב"ם - ואין יכול לסלק עצמו שלא יהא נוגע בעדות שהרי נהנה בעדות, שהרי נהנו בו ויוצא בשמיעתו אלא אם כן ילך לו לצבור בעיר אחרת שלא יהנה בקריאתו).

והנה גמ' הנ"ל הוא בנידון שאין ס"ת אחרת בכל העיר (דאם לא, מדוע צריך ללכת לעיר אחרת), וכן מובא להלכה בחו"מ סי' ז, יב ובסי' ל"ז, י"ט - דאין דנין בדייני אותה העיר אא"כ

יש להם ס"ת אחרת.

והב"י על הסוד מפרש גמ' הנ"ל:

נראה לי... סעמא דקחני בברייתא בני העיר שנגנב ס"ת שלהם ולא קחני בני העיר שדנין על מרחץ או רחוב או שאר צרכי העיר משום דהוי ס"ד למימר דבס"ת יכולים להביא ראי' מבני העיר דלאו מידי דהנאח גוף היא ומצות לאו ליהנות ניתנו ותו דלאו עשית מצוה ממש היא אלא שמיעה בעלמא ומש"ה קאמר דאפ"ה נוגעים בעדותם הם ולפ"י זה הא דקאמר שאני ס"ת דלשמיעה קאי ה"ק שאני ס"ת דאע"ג דלא קאי אלא לשמיעה בעלמא נוגעים בעדותם הם וא"א להם להסתלק וכש"כ לשאר צרכי העיר שיש בהם הנאה ממש לגוף וא"א להסתלק דנוגעים בעדותם הם. ע"כ.

ואינו מובן: דאם אמרינן דיוצאים י"ח מ"ע דכתיבת ס"ת ע"י ס"ת של ציבור, ובנידון זה שלא הי' להם ס"ת אחרת בכל העיר, א"כ מהי ההו"א ליסתלק תרי מינניהו, הרי מקיימין מ"ע דכתיבת ס"ת, ואיך יכול לבטל את עצמו מהמצוה, וג"כ התירוץ אינו מובן "דלשמיעה קאי", הרי למצוה דאורייתא (דכתיבת ס"ת) קאי!?

ועוד: מדברי ב"י הנ"ל רואים שלומדים ק"ו משמיעה בס"ת למרחץ ושאר צרכי העיר, ולכאור' אם אמרינן דיוצאים י"ח מצות כתיבת ס"ת ע"י ס"ת של ציבור, אין זה ק"ו, דלקיים מצוה הוא ענין הכי נעלה, וכולם צריכים לזה, ואיך אפשר ללמוד מזה ענינים שהם לצרכי העיר וכו'?

(2) ועד"ז צלה"ב בגמ' נדרים דף מז, ב, דמפרש"י ספרים - ספרי תורה, כתוב שם דתקנתם של המודרים הנאה זה מזה, כל אחד מהם כותב חלקו לנשיא, מקנה חלקו בנכסי העיר לנשיא, עי' ש.

ואיך יכולים לכתוב חלקם לנשיא; עי"ז הם מסתלקים כל שייכותם מהס"ת, ואיך מקיימים את המצוה דכתיבת ס"ת, וא"כ מהי תקנתם!?

וראה הל' נדרים לרמב"ם פ"ז ה"א, ב דענין הנ"ל הוא בין בנדר בין בשבועה, ואם אמרינן דיוצאים ע"י ס"ת של ציבור, איך אפשר שבשבועה חלה על הס"ת, הרי אין שבועה חלה על דבר מצוה (שו"ע יו"ד הל"ט סעי' ד').

(3) ויש להעיר דלפי הדין, אין חיוב שה'למדה" בעת קריאת החורה תהי' בס"ת שיוצאים בזה מ"ע דכתיבת ס"ת, ראה בינו"ד סי' רע"א הש"ן בד"ה וצריך שיהו (בענין קלף מעובד), כן מפרש הר"ן במגילה (דף ה' ברי"ף) דמדמה מצוה כתיבת ס"ת לעצמו למצוה תפילין ומזוזה, אבל לענין לצאת בקריאתו אין ללמוד ס"ת מתפילין ומזוזה.

(4) וכן יש להעיר מהצפנת פענח סי' קיב (מובא במפענה צפונות פ"א סי' ה'), דמבאר שס"ת של ציבור - אין להם בו קנין עצם דק הצורה, ובכל דבר דליכא קנין עצם לא נקרא שלהם, ויש לחלק בין של יחיד לשל רבים, עיי"ש.

(5) ועוד צלה"ב: בהערות וביאורים גליון יא (קיד) כתבו המערכת דמה שביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א, מעולם לא אמר דמה שמבאר מתאים לפי כל הדיעות שיש בזה.

אבל הקושיא עדיין עומדת: מדוע כל גדולי ישראל שסברו שאין יוצאים בס"ת של ציבור [התו"ח על סנהדרין מובא בחידושי רעק"א, הברכי יוסף, בשו"ת חת"ס יו"ד נג, וס' באר שבע סי' ס"ז שחמה על כל גדולי הדור שלא ראה מהם שיקיימו מצות כתיבת ס"ת עיי"ש ועוד], אבל לאידך ס"ל דגם עתה עיקר המצוה קאי על כתיבת ס"ת, מדוע הם לא קימו מ"ע דכתיבת ס"ת, ומה היתה סברתם?

מיכאל לוזניק

- ישיבה גדולה ניו הייווען -

ש ו נ ו ת

ד. ב"מילואים לספר המפתחות לספרי ומאמרי כ"ק אדמו"ר הצ"צ". שזה עתה יצא לאור. ב"מפתח שמות ספרים ואנשים":

(א) ערך אבודרהם - נזכר רק פעם אחת בחמשה כרכים מאור התורה! ואח"כ ראיתי בעמוד סג מציין הרד"א כאילו הם שני אנשים ומחברים נפרדים!

(ב) אבן יחיא: צ"ל: אבן יחיא.

(ג) אג"ה: לא פיענח הר"ח. הספר נזכר (לפי המפתח)

בביאה"ז ע' תתקעד, וראה זה פלא: הכוונה שם לאגה"ק מכ"ק אדמו"ר הזקן הנדפס בכל ספרי התניא קדישא! וכ"ק אדמו"ר הצ"צ אינו מזכיר "ספר" זה בחמשה כרכים מאוה"ת רק פעם א'!

(אגב: 1) כל העמוד מסובב על הפסוק והי' מעשה הצדקה

ישעי' סי' לב יז - והרי במפתח הפסוקים חסר, וגם בערך צדקה לא מובא.

(2) בהעמוד יש פירוש מבראשית רבה פנ"ט; יומא סט, א;

שה"ש רבה; ספר קול ברמה. ירושלמי פסחים; ילקוט שמעוני ירמ' רמז שז; ילקוט תהלים - כולם חסרים בערכים שלהם, והספר היחידי שהובא בהמפתח הוא "ספר אג"ה"!

(ד) אור המאור (ראב"ע): לא מצאתי בשום מקום ספר כזה

לאבן עזרא. עיינתי (לפי המצוין במפתח) באוה"ת נ"ך א' לד א' ולא מצאתי שם. רק בשה"ש שם נדפס אור המאיר וזה לשונו שם: דברי ראב"ע פי' בספר אור המאיר עכ"ל נדפס שם. הספר הוא מהרה"ק זאב וואלף מק"ק זיטאמיר חלמיד הרב המגיד נ"ע, ומובא פעמים רבות בתורת חב"ד.

(ה) אלשיך (מהרמ"א): לפי המפתח יוצא שיש ב' ספרים

שנקראים אלשיך: המובא לעיל ע' סא בתוך ספרים שונים אלשיך חקת יט, במ' א' תרלו; והב' המובא כאן אלשיך (מהרמ"א) - ושניהם מובאים באוה"ת במדבר ע' א' תרלו!

(ו) ביר"ק שה"ש חכט. חפשתי ולא מצאתי שם, ואח"כ מצאתי

שם בעמוד חכו: ביר"ק אותיות א' ב' צח. הכוונה לספר ילקוט ראובני קטן (ולא ציר"ק...). אגב: ערכו לא מצאתי האם לא מובא באוה"ח?

ז) האמונה (להרס"ג): שם הספר - האמונות. להלן בע' סח מציין בערך סעדי' גאון לנ"ך רסג - עמוד זה נמצא בנ"ך כרך א, ומפתח זה ה"ה לכרך ב' המחיל מעמוד חשלז! גם: מציין שנמצא בע' תרצט - לא מצאתי שם.

ח) החינוך: שם הספר - חינוך.

ט) העקדה: שם הספר - עקדה.

י) התמונה: שם הספר-תמונה.

יא) זהר הרקיע: לפי המפתח נזכר רק ה' פעמים, ורק בביאורי הזהר!

א' מאנ"ש
- ברקלין נ.י. -

הערות ליום היום

ה. י"ב תשרי" ברית כרוחה לתעמולה ועבודה במועצות חכמה ובקירוב הדעת שאינה חוזרת ריקס".

ראה שיעור חומש דיום זה: וברית ינצורו גו'

י"ג תשרי" תחלת אגרת" - משיעור חניא דיום זה.

כ"א תשרי" (בהשע"ר...) "ראה לקו"ד ע' ח'

א' חשוך" במנחה... - שיעור חומש שקורין ביום זה במנחה.

ו' חשוך" כשרצה רבינו הזקן לברך את ר' יקותיאל ליעפלער בעשרות אמר שאינו חפץ בזה.

ראה סה"ש ה"ש"ת, ע' 90.

כ"א כסלן (משניות...) - להעיר ממרז"ל (ויק"ר פ"ז, ג) אין הגליות האלו מתכנסות אלא בזכות משניות. ולהעיר גם ממ"ש מתניתא - מלכתא. והשלימות בזה - מלך המשיח (וירום ונשא וגבה מאד גו').

כ"ג כסלן" ברכת השבת מלפניו ומלאחריו" - להעיר גם ממ"ש בלקו"ש חט"ז פ' יתרו משל לזאב שטורף מלפניו ומלאחריו.

כ"ד כסלן" מיט דעם שבת"ס א איד... (ראה ספר החינוך מצוה לא).

כ"ט כסלן" די שטארף - צרה איז געווען דער גייסטיגער חורבן פון בית המקדש, הריגה און שקלאפעריי אין גלות"

להעיר ממ"ש בפרקי אבות פרק ה' משנה ט: גלות בא לעולם על ע"ז ועל גילוי עריות ועל שפיכות דמים ועל שמיטת הארץ. "לערנען: זייער קולטור". היינו ענין דע"ז וכמ"ש ברמב"ם הל' ע"ז פ"ב ה"ב "חילול שבת ומועד" היינו ענין שמיטת הארץ.

"ניט היטען די אידישע טהרה" היינו גילוי עריות. והעצה להנ"ל הי' חשובה.

י' טבת (אשר בלא תשובה אי אפשר לגשת אל הקודש...)

ראה חניא פי"ז.

ט"ו טבת (ואין ישראל נגאלין אלא בחשובה).

שהרי מפני חטאינו גלינו כו' ומיד שמבטלים הסיבה מתבטלת המסובב (גלות). (משיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א).

י"ט טבת להעיר מלקמן יום ב' חשוון ואולי היינו הך.

כ"ב טבת "חינוך... בכוחו ויותר מכפי כוחו" - הדיוק שכאן הואין של "חובה" הוא גם יותר מכפי כוחו - יש להעיר מגמ' סוטה מ"ד ע"ב:

"זעהן פועל זיין ביי די קינדער זיי זאלן גייען אין דעם דרך וואס מען איז זיי מדריך" להעיר מל' הכ' חנוך לנער ע"פ דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה. וראה גמ' חגיגה ג: מה דרבן זה מכוין את הפרה לחלמיה כך להוציא חיים לעולם אף תורה מכוונין את לומדיהן מדרכי מיתה לדרכי חיים. וראה פי' מהרש"א: מלמד... שהוא נקרא דרבן שהוא מויר בינה בפרה והוא שדימה לב האדם רע מנעוריו כפרה סוררה ודימה התורה לדרבן.. ש... מטה את הפרה להדריכה ישר כו' כך ד"ת וחכמים מכוונין לב התלמידים כו'.

הרב מיכאל אהרן זעליגזאן

- ברוקלין נ.י. -

(*)

ן. בספר יגדיל תורה סי' קמ"ז כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א בענין חלוקת הש"ס וזלה"ק: יש להביא ראי' דנחשב לכאו"א כאלו למד כל הש"ס כי מרובה מדה טובה ממדת כו' ומצינו הפס"ד לענין שבת (שבת צב, ב) דמלאכה שעשאוה שנים, אם זה אינו יכול וזה אינו יכול בפ"ע שניהם חייבים, ודי בשעור אחד לכולם, ואפילו למאן דפליג י"ל דשאני דיש קרא יתירה למעוטי כדאיתא שם ע"א, וגם בנדו"ד ה"ז כאו"א אינו יכול בפ"ע: בבעלי עסק - מפני הציווי דהנהג בהם מנהג דר"א, וביושבי אוהל-מפני החיוב לעיונא, בהלכה למעשה, בפנימיות החורה וכו' עכ"ל הק', וראה ג"כ לקו"ש ח"י ע' 267.

וכדאי להביא בזה ג"כ מ"ש בס' נפש חי' (להגר"ר מרגליות ז"ל) או"ח סי' תקנ"א סעי' ב' וז"ל: וזהו המקור לאשר נהגו רבים וכן שלימים להמנות לחבורת הש"ס ועושים סעודה לגמרה של תורה אעפ"י שאין אחד הגומר, דהנה אמרו בשבת צב, ב, זה אינו יכול וזה אינו יכול שניהם חייבים, הרי דנקראת הפעולה בשלימות על שם כל אחד לפי שגם חבירו אינו יכול לגמור פעולה זו בלעדו, וכ"כ הרמב"ם בהל' נזקי

(*) שייך למדור נגלה

ממון פ"י ה"ה שור של שני שותפין שהרג, כל אחד מהם משלם כופר שלם, שלכל אחד מהם צריך כפרה גמורה, א"כ כ"ש במדה טובה שנחשב לכ"א כאילו השלים החורה, ואחד המרבה במסכתות ואחד הממעיט שניהם חלק כחלק להם בסיום הש"ס כדין שותפין המבואר בחו"מ סי' קע"ו סעי' ה', ובסיום הש"ס בקלו"ז זדיטשוב שבעירנו בי"א בתמוז הארכתי בשלוב הסיום שלא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה כ"א השלום שיש להם התחברות, ועי"ז נחשב כאילו כ"א גמר כל הש"ס, ועחיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, שפירקי גמרא שסדרו רבינא ור' אשי הן ש"י, וכל אחד מהמשתתפים נחשב לו לצדקה כאילו גמר בעצמו כל הש"י פרקים, ע"כ.

ולכאורה צריך להבין מהו הראי' מהא דשבת, דהנה כתב הרמב"ם (פ"א מהל' שבת הל' ט"ז) וז"ל: ואם אין אחד מהן יכול לעשותה לבדו עד שיצטרפו כגון שנים שאחזו קורה והוציאוה לרשות הרבים, הואיל ואין כח באחד מהן לעשותה לבדו, ועשו אותה בשותפות מתחלה ועד סוף חייבין, ושיעור אחד לשניהן, עכ"ל, הרי משמע מזה דדוקא כששניהם פעלו בכל המלאכה כל הזמן אז נחשב כאילו כ"א עשה כולו, אבל באופן דזה עוקר וזה מניח אף שהוא זה אינו יכול וזה אינו יכול פטור ואינו נחשב כאילו כ"א עשה כולו, וא"כ בנדון זה הרי זה דומה לזה עוקר וזה מניח וא"כ מהו הדוגמא מזה לעניננו?

הרב גדלי' אראנאוויטש

-מאנטרעאל-

לזכות
הת' יוסף יצחק הכהן שיחי'
לרגלי הכנסו לעול המצות
ביום א' כ"ו אדר
תהי' שנת ביאת משיח
שנת השמונים לכ"ק אדמו"ר שליט"א

ולזכות

אחיו יוחנן, מרדכי, חיים, אליהו וברוך צבי שיחיו
אחיותיו זישא, נחמה דינה ופרומא איטא שיחיו

נדפס ע"י הוריהם
הרה"ת ר' מנחם מאניס וזוגתו מרת חנה הנקא שיחיו

פרידמאן